

Н. БАЛЫЖИНИМБАГАЙ фото

«ЗАНДАН ЖУУГАЙ» ҺАЙНДЭР ЗАНШАЛТА БОЛОХОНЬ БОЛТОГОЙ!

Республикымнай олон аймагуудай хүтэлбэрилэгшэд, олон нютаг, нууринуудай зон, хүзэгтэн, спортсменүүд Эгэтынгээ дасанда хубилган шэнэдхэлгын үедэ бусаагдаһан, урданһаа заяагаараа залагдаһан Зандан Жууда зорюулагдаһан хуралда, һайндэртэ, спортивна мурьсөөнүүдтэ хабаадаһаа сугларжа, сэдхэл зүрхээ ханааба.

с.15

УРДАНЬ ЕХЭ АЖАЛ ХҮЛЕЭНЭ

2011 оной түрүүшын зургаа һарын дүнгүүдээр Сибирийн федеральна округой можо нютагуудай прокуратурын албан зургаанууд хэр хүдэлөөб гэхэн асуудалаар зүблөөн Улаан-Үдэдэ үнгэрбэ. Росийн Генеральна прокурор Юрий Чайка тэрэниие хүтэлжэ үнгэргэбэ.

с.2

1921 оной декабриин 21-һээ гарана

Эхэ нютагаа эб хамта мандуулая!

Буряад ҮНЭН

Дүхэриг

Бүгэдэ арадай сонин

2011 оной июлиин 28 Четверг

№29 (21826) №29 (741)

Зунай һуулшын хүхэгшэн хонин һарын 28 гарагай 5

III УЛАСХООРОНДЫН ХҮГЖЭМЭЙ ФЕСТИВАЛЬ

с.8

«Нүүдэлшэдэй аялга дуун» гэхэн уласхоорондын хүгжэмэй фестиваль Бурядай Оперо болон баледэй театрай ордон соо дүрбэн үдэрэй туршада үнгэрбэ.

Уласхоорондын тайлган

ЭНЭЭХЭН ЮРТЭМСЭМНАЙ - ЭХЭ ҺАЙХАН НЮТАГНАЙ

с.16

Үнгэрэгшэ амаралтын үдэр бөө мүргэлэй «Тэнгэри» эмхиин бууса дээрэ (Комушка, Барнаулская үйлсын 164 «А») уласхоорондын тайлган болобо. Солонгочоо, Монголһоо олон бөө, удаганууд энэ тайлганда хабаадаба. Гурбан гүрэнэй бөөнэр, удаганууд арад зоной амгалан тайбан байдалай, эб найрамдалай ба хани халуун харилсаанай түлөө, хүнүүдэй энхэ элүүр, тэгшэ тэнюун, зол жаргалтай ажабайдалай түлөө сэдхэжэ, мүргэжэ, гүн удхатай тайлган бүтэбэ.

Үнэн болоһон ушар

УНШАГТЫ, ҺОНИРХОХОЛ БАЙХАТ!

с.14

С.ДОНДКОВАЙ фото

В.Наговицын типографиин ажалшадтай уулзана

ПРЕЗИДЕНТ ПРЕДПРИЯТИНУДАЙ АЖАЛТАЙ ТАНИЛСАБА

Буряад Республикын Президент Вячеслав Наговицын гүрэнэй тэдхэмжэдэ хүртэһэн предприятинуудай ажалтай танилсаба. Республика доторхи хэдэн предприятинуудта иимэ тэдхэмжэ үгтэһэн байгаа. Вячеслав Владимирович ОАО «Молоко», ОАО «Республиканская типография» болон бусад предприятинуудта хүрбэ.

Д. АЛТАЕВАЙ фото

Типографи 1924 онһоо ажалаа ябуулна. Сагай эрьхэхэ бүри үйлэдбэрилгын технологинууд улам һайжарна. Тимэһээ акционернэ бүлгэм банкһаа урьһаламжа абажа, Хейделберг, Воленберг фирмэнүүдэй онһон түхээрлэгэнүүдтэй болоо. Предприятида налог болон урьһаламжын процент түлэлгэдэнь гүрэн туһална. Республиканска типографиин 51 процент акци мүнөө дээрэ гүрэнэй мэдэлдэ. Тимэһээ саашадаа предприятиин хүгжэлтэдэ гүрэнэй тэдхэмжын хэгдэжэ байха тухай президент тэмдэглээ.

В.Наговицын ОАО «Молоко» предприятида

ОАО «Молоко» гэжэ предприятида тэрэ хүнэй үйлэдбэрилгэтэй танилсаба. Мүнөөдэр нээмэл акционернэ бүлгэм жэлэй болзор соо 15 мянган тонно һу үйлэдбэрилнэ. Бурядай Президент хүнэй үйлэдбэрилгэ 50 мянган тонно хүрэтэр болгоохо тухай тэмдэглээ. Предприяти үйлэдбэрилгэдөө онһон хэрэгсэлнүүдые үргэнөөр хэрэглэнэ. «Эколин» гэжэ швейцарска фирмын техникэ хэрэглэжэ, һуеэ зохид, нюдэ хужарлама амһартай болгоонхой. Акционернэ бүлгэм Хэжэнгын аймагта сыр, брынзэ хэдэг предприяти нээхэ түсэбтэй.

Янжама ЖАПОВА.

ШЭНЭ ГУРИМДА ОРУУЛАГДАНА

«Гүрэнэй болон муниципальна хэрэглэмжэд эд зөөри худалдан абалга: дүй дүршэл, шийдхэгдээгүй асуудалууд, регионуудай хүгжэлтын арга боломжонууд» гэнэ асуудалаар Буряад орондо Бүхэроссин конференци хаяхан үнгэргэгдөө. Конференциин түрүүшын үдэр Сибирийн федеральна тойрогой регионуудай монополидо эсэргүү политика бэлүүлдэг управлениүүдэй хүтэлбэрлэгшэдэй зүблөөн эмхидхэгдээ. Эндэ гүйсэдхэлгын, сүүдэй болон хуули зохион гаргадаг засагай зургаануудай, тусхайлагдамал эмхинүүдэй түлөөлэгшэд хабаадаа.

Российн Генеральна прокурор Ю.Чайка

(Эхиниинь 1-дэхи нюурта).

Российн Президентын Бүрин эрхэтэ түлөөлэгшэ Виктор Толоконский, Буряадай Президент Вячеслав Наговицын, генеральна прокуророй орлогшоноор Сабир Кехлеров, Иван Семчишин, Сергей Фридинский, тэрэшлэн Российн Генеральна прокуратурын хүтэлбэрлэгшэд, Сибирийн федеральна округой мого нюотагуудай прокурорнууд болон бусад хабаадаа.

Жэлэй түрүүшын зургаа харын дүнгүүдые Генеральна прокурор согсолходоо, прокуратурын урда шухала зорилгонууд табигданхай гэбэ. Хуули буса ябадалнуудтай тэмсэлгэдэ хуули хамгаалгын зургаануудай нягтаар харилсан хүдэлхэ эрилтэ тэрэ табяа.

Тэрэнэй удаа Сибирийн федеральна округоор

УРДАНЬ ЕХЭ АЖАЛ ХҮЛЕЭНЭ

хуули журам сахилгын байдал тухай Российн Генеральна прокуророй орлогшо Иван Семчишин элидхээ. Хубийн ашаг туһада албан тушаал хэрэглэгтэй тэмсэлгэдэ шууд бэдэрэлгын ажал ябуулгын дүнгүүд ёһото хэмжээндэ хэрэглэгдэнгүй гэжэ тэрэ тэмдэглээ. Гадна зарим гэмтэ ябадалнууд бүридхэлдэ абтангүй үлэшэнэ гэбэ. Тиймэһээ хуули ёһо эбдэһэн ушараар ороһон хүн зоной гомдолнуудые прокурорнууд шангаар шалгаха ёһотой гэжэ тэрэ тоолоно.

Тийхэдэ Генеральна прокуророй орлогшо эрхэтэдэй ажалай эрхэнүүдые хангалгада онсо анхарал хандуулха хэрэгтэй гэжэ онсолоо. Энээнһээ гадна гэр байрын-коммунальна халбаряар юрын хүнүүдэй эрхэнүүдые сахин хамгаалха, тэрэ тоодо дайнай ветерануудта, наһатай хүнүүдтэ, үлбэр бэетэй эрхэтэдтэ болон хүүгэдтэ прокуратурын талаһаа анхарал хандуулха хэрэгтэй гэбэ. Буряад орондо хуулийн наһа хүсөөдүй үхибүүд гэмтэ ябадал ушаруулхан олошоору гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

Энэ зүблөөнэй дүнгүүдээр Росси гүрэн доторхи Сибирийн федеральна округой мого нюотагуудай прокуратурануудай ажал ябуулгын ашаг үрээ дээшлүүлхэ хэмжээнүүд хараалагдаа.

Татьяна ПЕРЕВАЛОВА,
манай корр.

С.ДОНЦОВАГАЙ фото

Е.Потапова, А.Цариковский

Зүблөөндэ хабаадагшадые республикын Президент амаршалаа, Буряад оронной социально-экономическа байдалтай тэдэниие тобшо тэдэ гээр танилсуулаа.

Энэ зүблөөндэ федеральна антимонопольно албанай хүтэлбэрлэгшын орлогшо Андрей Цариковский хабаадажа, гүрэн дотор энэ албанай хүдэлмэри нарижуулгын шатануудта тогтожо, дэлгэрэнгыгээр хөөржэ үгөө. Тэрэнэй хэлээр, 2006 ондо абтаһан 94-дэхи федеральна хуулийн ёһоор энэ хүдэлмэри ябуулагдана.

Гадна гүрэнэй захил абалгаар электронно аукционуудые үнгэргэдэг болоһон тухай тэрэ онсолон тэмдэглээ. Мүнөө үедэ энэ албанда 70 мянган компани бүридхэлдэ абтанхай. Шэнэ онһон аргаар хүдэлдэг болоһонһоонь хойшо федеральна болон муниципальна бюджетүүдэй 1 трлн. 68 млрд. түхэриг мүнгэн алмагдаа гэбэ. Дээрэ дурдагдаһан хуулида нэмэлтэ, хубилалтанууд оруулагдажа, гүрэн дотор монополидо эсэргүү политикие бэлүүлдэг албанай хүдэлмэриие бури ашаг үрэтэй болгохо ёһотой гэжэ энэ зүблөөндэ Андрей Цариковский тэмдэглээ.

Эльвира ДАМБАЕВА,
манай корр.

ИНТЕРНЕТ-АУКЦИОНУУДАТ ХАКЕРНУУД ҺААЛТА ХЭНЭ

Һаяхана болоһон пресс-конференци дээрэ Российн ФАС-ай түлөөлэгшэд «О госзакупках» гэнэ хуулийн бэлүүлгэ тухай хөөрбэ. Тус документ олон арсалдаатай асуудалуудтай гарадаг гэжэ мэдээжэ.

«Коррупциин урда хаалта табиадамнай, хүнүүд ямар бэ даа нүхэ олоод лэ байна. Тийн хуулийн хүсөөр тэдэниие хааха гэжэ оролдонобди», - гэжэ Российн ФАС-ай хүтэлбэрлэгшын орлогшо Андрей Цариковский хэлэнэ. Гүрэнэй аукционууд Интернетээр үнгэрдэг. Харин тус конкурсын сайт муугаар ажаллана.

Андрей Цариковскийн хэлээр, сайтда олон хүнүүдэй ороходо, тэрэ муугаар хүдэлжэ эхилнэ. Тийн үшөө интернет-хакернууд гүрэнэй аукционуудта хаалта хэнэ.

Эржена БАТОРОВА,
манай корр.

МАЙХАНАЙ ЛАГЕРЬТА - ЗУНАЙНГАА АМАРАЛТА

Байгал далайн эрьедэ Култушная һууринда Буряадай дотоодын хэрэгүүдэй министерство 30 эдиришүүдэй майханай лагерь эмхидхэбэ. Тэдэ булта полицийн бүридхэлдэ абтанхай, олонийн муу байдалтай гэр бүлэнүүдэй хүүгэд болоно.

Полицийн ажалшан, ПДН-эй инспектор Мария Михайловагай хэлээр, майханай лагерь хоёрдохи жэлээ хүдэлнэ. «2010 ондо бидэ Лимасово һууринда хүүгэдые амаруулаабди. Халаанай дүүрэхэдэ, олон хүбүүд, басагад нюдэнһөө уһа гоожуулан гараа һэн, үшөөшье амарха һанаатай байгаа», - гэжэ Мария Михайлова хөөрэнэ.

Полицийн хүдэлмэрилэгшэд өөһэдөө майхануудые табяа. Харин эндэ амарһан үхибүүд өөһэдөө майхан табижа һурана. «Мүн тийхэдэ тэдэ эдэе хоолоо шанаха, түүдэг носоохо.

Мария Михайловагай хэлээр, харгын аюулгүй байдалые сахидаг инспекторнууд үхибүүдтэ хэргылэмжын ажал ябуулаа. Тийхэдэ психологууд ержэ, үхибүүдтэй хөөрэлдэнэ. «Манай халаан табан үдэр соо үргэлжэлнэ. Энэ хугасаа соо үдэр бүри олон тоото хэмжээ ябууланууд эмхидхэгдэнэ. Үхибүүдээр хамта Байгалай эрье сэбэрлэхэ түсэб табигданхай», - гэжэ Мария Михайлова хэлэнэ.

Үхибүүд эндэ дурагатайгаар амарна. «Гэртэ байбал, ганса өөдөө хараад хэбтэхэ һэм. Харин амархада ехэ гоё байна, олон юумэндэ һурааб», - гэжэ Амгалан хэ-

лэнэ. - Эндэ загаһашалха һанаан байна. Майхан соо хоноходо гоё байна, - гэжэ Володя хөөрэнэ. Полицийн ажалшадтай хэлээр,

хүндэ байдалтай хүүгэдтэй саашадаа ажаллаа үргэлжлүүлхэ.

Борис БАЛДАНОВ,
Авторай фото.

«Организатор торгов - конкурсный управляющий Романов В.Ю. объявляет о проведении открытых торгов посредством публичного предложения по продаже имущества ИП Бардашеев В.М. Предмет торгов:

- ЛОТ № 1 - нежилое помещение, общей площадью 235, 7 кв.м., номера на поэтажном плане литер А2:1,2,2а,3-14, условный номер 03:23:000000:41/2000-000016, расположенное по адресу: Республика Бурятия г. Улан-Удэ ул. Ключевская, д. 40

Начальная цена лота - 4 574 024 (четыре миллиона пятьсот семьдесят четыре тысячи двадцать четыре) руб.

Шаг снижения 10 (десять) % от начальной цены.

Дата начала приема заявок - первый рабо-

чий день после опубликования сообщения о торгах в газете «Коммерсантъ».

По истечении каждых 5 (пяти) рабочих дней от даты начала приема заявок цена продажи снижается на шаг снижения. Подведения итогов торгов состоятся в последний день каждого пятидневного периода, в 16 часов по адресу: г.Улан-Удэ, ул.Лимонова, 3. В случае, если имущество должника не продано в течение трех периодов, тогда цена продажи имущества должника снижается до 10% от начальной цены продажи имущества должника.

Победителем торгов признается участник, первым подавший заявку в каждом пятидневном периоде.

Победитель торгов обязан заключить с Продавцом договор купли - продажи в течение 10

дней и оплатить стоимость имущества, установленную по результатам торгов, не позднее 30 дней со дня подведения итогов торгов.

Для участия в торгах претендент обязан оформить Заявку, заключить договор о задатке и внести задаток 25 % от начальной цены Лота на расчетный счет ИП Бардашеев Валерий Маркович, ИНН 032500327871, №40802810100000004972, в ОАО АК «Байкал-Банк» г. Улан-Удэ, к/с 30101810200000000736, БИК 048142736 или в кассу должника.

Ознакомление с условиями торгов, характеристиками объекта торгов, иной информацией по торгам и прием заявок проводится по адресу: 670002 Республика Бурятия г. Улан-Удэ ул. Лимонова, д. 3, офис конкурсного управляющего В.Ю. Романова с 10-00 до 11-00. Заявки

принимаются только в указанной форме, заявки, направленные по почте, электронной почте, не принимаются и не рассматриваются.

К заявке должны быть приложены следующие документы:

для юридических лиц: подтверждение оплаты задатка, заверенные копии устава, свидетельства о государственной регистрации, присвоении ОГРН, о постановке на налоговый учет, выписка из ЕГРЮЛ; решение органа управления юрлица о приобретении имущества; документы, подтверждающие полномочия лица, подающего заявку.

для физических лиц: подтверждение оплаты задатка, копия паспорта.

Дополнительная информация по тел. (301-2) 44-52-12»

С.ДОНДОВАГАЙ фото

В.В.Наговицын Б.Д.Орбодоевада 350 жэлэй ойн баярай медаль барюула

БУРЯАД РЕСПУБЛИКЫН ПРЕЗИДЕНТ АМАРШАЛБА

Буряад ороной Россин бүридэлдэ ороһонтой дашарамдуулан соносхогдоһон «350 һайн хэрэг» гэхэн конкурсын дүнгүүд гаргагдаа. Тэрэнэй илагшадые Буряад Республикын Президент Вячеслав НАГОВИЦЫН амаршалаад, дипломуудые барюула.

Тус конкурсо элдэб һонин проектүүд дурдагдан байна. Тэдэнэй дунда Улаан-Удын Авиационно заводой кордором барилгын проект, «350 килограмм огородой эдеэн», «Бага тосхоной хүгжөөлгэдэ залуушуулай политика болон спорт» гэхэн Баргажанай аймагай проект болон бусад оло-

ной һонирхол татаһан байгаа. Хягтын аймагай Марина Куриколова үйһөөр дархалдаг эдлэлэй проект бэлдэһэн байгаа.

- Үйһөөр урлан бүтээлгэ үгы болонхой. Энэ проект хадаа тэрэнэй дахин хэргээлгэ болон, - гэжэ Марина Куриколова тэмдэглэнэ.

Нютагайнгаа клуб соо мастерской нээхэдэнь, залуушуул һонирхоод, олоор ерэнэн байна. Түрүүн хүүгэдэй кружошто ябаһан залуушуул мүнөө ажаллана. Тус проект бэлүүлгэдэ республикын бюджетдээ 30 мянган түхэриг гаргашалагдан байна. Тэрэ мүнгэндэ хэрэгтэй түхээрэлгэ

абтанхай.

Энэ үдэр Буряад Республикын журналистнууд «350» гэхэн тоонуудые һиилэгдэһэн ойн баярай медальнуудые Президентын гарһаа абанан байна. Тэдэнэй дунда манай сонинной корреспондент, республикын соёлой габьяата хүдэлмэрлэгшэ Бэлигма Орбодоева медальда хүртөө. Бэлигма Доржиевна аяар 30 жэл соо эндэ ажаллажа байна, тиймэһээ нэн түрүүн уншагшадтаа, түрэл коллективтээ баяр баясхангаа хүргэнэ.

Дарья СИБИРЯКОВА,
манай корр.

СПАРТАКИАДА ЭМХИДХЭГДЭЭ

Сибирин федеральна округто ородог мого нютагуудай налогой албан зургаануудай хүдэлмэрлэгшэдэй спартакиада дартс гэхэн спортын зүйлөөр, бильярд наадаар тэмэндэ үнгэргэгдэбэ.

Омск, Эрхүүгэй областин, Алтайн, Красноярска хизаарай, Хакас, Буряад Республикын түлөөлэгшэд эндэ суглаара. Хоёр

янзын мурьсөөндэ Буряад ороной түлөөлэгшэд амжалта туйлаа.

Дартс гэхэн спортын зүйлөөр хубин тоосоондо Мэргэн Ширупов эрхимлээ. Бильярд наадаар хоёрдохой хуури эзэлээ. Эрхимээр бильярд наадажа, республикын налогой албанда хүдэлдэг Алдар Батожаргалов нэгдэх хуури эзэлээ.

Дартс гэхэн зүйлөөр Буряад

ороние түлөөлэн Руслан Скородумов, Лариса Григорьева гэгшэд хүрэл медальда хүртөө.

Мүнөө намартаа Сочи хотодо үнгэргэгдэхэ Россин налогой албан зургаануудай спартакиадын түгсэхэлэй мурьсөөндэ Сибирин федеральна округые Мэргэн Ширупов Алдар Батожаргалов хоёр түлөөлхэ болобо.

Валерий СЫДЕЕВ.

ҺУНГАЛТЫН УРДА ТЭЭХИ ХҮДЭЛӨӨН ЭХИЛБЭ

Бүхы орон дотор, тийхэдэ манай республикада Гүрэнэй Дүүмэдэ кандидатуудые дэбжүүлмээр хүнүүдые тодорхойлолгоор һунгалтын урда тээхи арад зоной дуугаа үгэлгэ эхилбэ.

Буряад орондо кандидатуудай һунгагшадтаа уулзаха долоон талмай эмхидхэгдэ. Мухар-Шэбэрһээ энэ үйлэ хэрэг эхилбэ. Кандидатуудта һунгагшад асуудалнуудые табья, харин тэдэ өөһэдүнгөө программануудтай танилсуулаа. «Нийтэ нэгэн Росси» гэхэн партиһаа болон нийтын эмхинүүдһээ 46 кандидатууд дэбжүүлэгдэнхэй.

Тэдэнэй һунгагшадтай уулзһан дүнгүүдээр 1720 тусхай томилогдоһон, нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд үшөө тэдэниие хаража үзэхэ, шэлэхэ, һунгаха юм. Тэдэ хадаа «Нийтэ нэгэн Росси» партиин гэшүүд, тийхэдэ бүхэроссин арадай фронтын бүридэлдэ ороһон хүнүүд болоно.

Нийтын эмхинүүд депутата өөһэдүнгөө кандидатуудые

дэбжүүлээ. Жэшээлхэдэ, «Саад, огород ургуулагшадтай холбоон» хүдөө ажахын эрдэмэй доктор Анатолий Кушнаревые, харин «Пенсионернүүдэй холбоон» - Россин Федерациин Пенсионно жасын Буряадай таһагай хүтэлбэрлэгшэ Евгений Ханхалаевые кандидатаар дэбжүүлэнхэй. Тодорхойлогдоһон талмай бүхэндэ уулзалгануудые үнгэргэхэ гээшэ өөрын гуримтай.

Эдэ уулзалгануудта нютагай тоололгын комиссийн гэшүүд хабаадаха. Республикын тоололгын комиссийн гэшүүдтэй хамта хэды хүн дуугаа үгөөб гэжэ тэдэ тооложо гаргаха, энээн тушаа зохио протокол бэшэхэ байна. Кандидат бүхэнэй үгэ хэлэһэнэй удаа хүнүүд нюусаар дуугаа үгэхэ ёһотой. Энээндэ тогтоогдоһон гуримаар, баталагдан ёһоор зохёогдоһон нюусаар дуугаа үгэлгын бюллетеньнүүд хэрэглэгдэхэ юм.

Николай НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ТҮЛЭНГҮЙ БАЙНАБДИ

Дулаасуулгын компани ажала орхиногүй, болихо тухай ямаршые документүүдые манда үгэнгүй гэжэ инфраструктурые хүгжөөлгөөр Улаан-Удын мэрэй орлогшо Гемалья Гендунова һүүлэй брифингдэ мэдүүлбэ.

Сүүдтэ зарга барижа, 14-дэхэ ТГК-тай тоосолдоһон зандаа аад, дулаасуулгын компани үбэлдэ бэлдэлгээр абанан уялгануудаа бэлүүлжэл байнхай. Компаниин мэдүүлһээр, түсэбөөр хараалагдан захиарилгын хүдэлмэрин 20 процентнь шахуу дүүргэгдэнхэй. Хотын ажаһуушадтай тэрэнэй тоосоондо мүнгэ оруулхаяа болинохыше хаань, дулаасуулгын компани хүдэлмэрэе үргэлжлүүлһээр, компанида хохидолгүйгөөр энэ асуудал шийдхэгдэхэ бээ гэжэ найдаһаар.

Дулаа болон халуун уһа хэрэглэһэнэй түлөө хотын ажаһуушадһаа абтадаг мүнгэ хубааж ядаад, эхин түрүүнхээ хоёр компаниин хүтэлбэрлэгшэд эбээ таһараа нэн ТГК-14 зоной түлбэрин 70 процентыень абаха ханаатай байгаа. Нүгөөдэнь үлээшэ 30 процентыень багада тооложо

шамарланхай. Үгээ ойлголсожо ядаһаар, гурба һара болобо.

Үлүүсэ үнгэрһэн хоёр талын түлөөлэгшэдтэй Президент Вячеслав Наговицын уулзажа хөөрэлдэхэ баатай болоо. Энэньше туһа болоогүй. Тийхэдэнь Президент олондо мэдээсэл тараадаг хэрэгсэлнүүдэй түлөөлэгшэдые суглуулжа, эдэнэй зүб мурөө харатарнь, алинданшые хангалгануудай түлөө мүнгэ түлэхэгүй гэжэ хүн зондо тунхаглагы гэжэ мэдүүлһэн байна.

Президентын ингэжэ мэдүүлһэнэй һүүлээр һара тухай саг үнгэрөө, зүгөөр тэдэ мүнөөшье болотор гардалдан зандаа. Хүн зоной түлэдэг тарифуудһаа бэшэниинь байдалай элиртэр болоулагдан байгаа. Республикын тарифуудай талаар албанай хоёр компаниин шэнэ тариф тухай захиралта хэблэлдэ гаргахадань, хуулигаар түлэжэ эхилхэ гэжэ дурдагданхай. Ажаһуушадтай майиюнь һарада оруулан түлөөһэн дэмы халахагүй гэжэ хотын захиргаан найдуула.

Николай НАМСАРАЕВ,
манай корр.

Хүдөөгэй һонин

Хэжэнгэ нютагта Владимир Цыренович ДАШНИМАЕВАЙ мүнхэ дурасхаалда зорюулагдажа, шатар наадаар мурьсөөн эмхидхэгдэдэг болонхой. Владимир Цыренович Дашинамаев хадаа Хэжэнгэ нютагай олон үсын залуушуулые хурган хүмүүжүүлһэн, тэдэнэй зүрхэ сэдхэлдэ һайханаар һанажа ябадаг багшанарайнь нэгэн гээшэ.

1964-1969 онуудта Эдэрмэгэй болон Хэжэнгын дунда хургуулида физкультурын багшаар хүдэлжэ, багшын ажалай баян намтараа эхилһэн юм. Аймагайнгаа гурбан дунда хургуулин директорээр амжалтатой хүдэлһэн байна. Аймагай эрдэм һуралсалай таһагые даагшаар һүүлдэ ажаллажа, юрэнхы эрдэм һуралсалые эрхим дээдэ шатада хүргэхэ гэжэ элдэб һонин проектүүдые хургуулида нэбтэрүүлгэдэ ехэ хубитаяа оруулан, хүсэл оролдолгоёо зорюулан байха.

Хүн ажаябадалайнгаа һайн һайхан хэрэгүүдээр мүнхэрдэг, хүн ёһоной эрхим шанар шэнжэнүүдээрээ мартагдадаггүй ха юм даа. Үе дамжан хүн зон тэрэниинь һанажа ябадаг. Иимэл хүнүүдэй нэгэн Владимир Цыренович Дашинамаев болоно.

Хэжэнгын аймагай булганда жэшээ боломоор бэлиг түгэлдэр, сугтай, олон үсын багшанарай нэгэн Владимир Цыренович ухаан бодол гүйлгэн хурсадхадаг шатар нааданда үшөө шуналтай байһан юм. Тиймэһээ дурасхаалыень мүнхэлжэ, нютагаархидынь шатараар мурьсөө эмхидхэдэг.

Энэ жэлдэ үнгэргэгдэһэн мурьсөөн эмхитэйгээр үнгэрөө. Олон шатаршад хабаадаа. «Колос» гэхэн команда – 1-дэхэ, Хорин нэгдэхэ команда – 2-дохи, Хэжэнгын ветерануудай команда 3-дах хуури эзэлээ.

Нэгдэхэ хюлгэ дээрэ наадаһан Хорин нэгдэхэ командын

НЮТАГААРХИДЫНЬ МАРТАДАГГҮЙ

Уулзалгын үедэ

түлөөлэгшэ Юрий Хогоев, хоёрдох хюлгэ дээрэ – Бальжинима Галсанов, гурбадах хюлгэ дээрэ Виктория Очилова гэгшэд туд тудтаа 1-дэх хуури эзэлээ.

Жэл ерэхэ бүри энэ дурасхаал

та мурьсөөндэ бэрхэ шатаршад хабаададаг. Панан дурсажа ябадаг, сугтаа шатар наададаг байһан нүхэдэниинь эдэбхитэйгээр хабаададаг. Аха үсын шатаршад залуушуудта жэшээ харуулаһаар.

Алдар нэрыень мүнхэлһэн ашатай олон хэрэгүүдынь нютагай багшанар мүнөө зоригтойгоор үргэлжлүүлжэ байнхай.

Эльвира ДАМБАЕВА,
манай корр.

Подготовка к зиме - под вниманием полпреда

Совещание по подготовке к предстоящему отопительному сезону провел в Улан-Удэ полномочный представитель Президента Российской Федерации в Сибирском федеральном округе Виктор Толоконский.

Как и ожидалось, особое внимание на совещании было уделено непростой ситуации, сложившейся в теплоснабжении Улан-Удэ. 19 июля Арбитражный суд республики возвратил «ТГК-14» статус единой теплоснабжающей организации в Улан-Удэ. Из запланированных на ремонтные работы на ТЭЦ-1 и ТЭЦ-2 1,1 миллиарда рублей освоено 557 миллионов. Время упущено, и в короткий срок предстоит выполнить большой объем работы по ремонту теплотрассы и по ремонту котельных.

Эта ситуация обсуждалась на совещании без присутствия СМИ.

На другой день Толоконский сказал журналистам, что подготовка к зиме в Улан-Удэ будет под строжайшим контролем федеральных структур и правительства Бурятии. Но, отметил полпред, материалы приобретены, и проблема, как говорят энергетики, в высококвалифицированных кадрах. Но это решаемо, нужно мобилизовать все ресурсы города.

Как он сказал, противостояние двух теплоснабжающих организаций преодолено. Им еще предстоит отозвать иски из судов. Коснулся он и дебиторской задолженности. Как сообщает пресс-служба Президента и Правительства РФ, на 1 июля «ТГК-14» недополучила 203 миллиона рублей.

Виктор Толоконский подчеркнул, что будут приняты правовые решения, чтобы ТГК-14 поработала над сбором задолженности. Несмотря ни на какие причины, компания должна готовиться к отопительному сезону...Он выразил надежду, что к зиме в Улан-Удэ подготовятся лучше, чем раньше.

Полпред участвовал в оперативном совещании органов прокуратуры всех субъектов СФО, которое провел в Улан-Удэ Генеральный прокурор России Юрий Чайка. Как он сказал, на нем подведены итоги работы за первое полугодие. Внимание уделялось надзору за соблюдением прав человека, укреплению и сохранению правопорядка. Толоконский выделил надзор за соблюдением лесного законодательства, повод - многочисленные пожары в сибирских лесах.

Людмила ОЧИРОВА.

БИБЛИОТЕКА - ИНФОРМАЦИОННЫЙ ЦЕНТР БУДДИЙСКОЙ КУЛЬТУРЫ

72 тысячи рублей и 220 экземпляров книг собрано на первом в республике благотворительном марафоне «Стань меценатом – помоги библиотеке». Среди откликнувшихся на призыв Иволгинской межпоселенческой центральной библиотеки помочь обновить книжный фонд – администрация района, Народный Хурал, Буддийский университет «Даши Чойнхорлин», школы...Библиотека активно участвует в ре-

Иволгинская долина – уникальный край. Прежде всего тем, что на нашей земле родился XII Пандито Хамбо Лама Даши-Доржо Итигэлов и мы имеем возможность шесть раз в году получить благословение, помолиться и понять о сущности человеческого бытия... Мы свидетели чуда, которое ученые называют необъяснимым явлением.

С 2004 года Информационный центр буддийской культуры, созданный на базе Иволгинской межпоселенческой центральной библиотеки, накопил большой массив информации. В базе данных «Буддийский мир» отражена просветительская, информационно-библиографическая и издательская деятельность центра. Она постоянно пополняется и систематизируется.

Согласно Соглашению о взаимном сотрудничестве с Иволгинским дацаном «Хамбын Хурэ», буддийским университетом «Даши Чойнхорлин» им. Дамба-Даржа Заяева ими предоставлен библиотеке большой объем уникальных материалов как в электронном формате, так и на традиционных носителях. Это видеofilмы, фотоархивы, буддийские тексты, дипломные работы, печатные издания.

В Центре проводятся встречи с

философами и учеными, общественными деятелями, поэтами и писателями, презентации книг, буддийские чтения для детей и взрослых, на которые приглашаются учителя Буддийского университета, краеведы-энтузиасты Нина Пурбожаповна Будаева, Бимба-лама Доржиев, Василий Доржиевич Аюров, Константин Лудупович Аюшеев и другие.

В 2005 году библиотека приняла участие в I Международном Байкальском информационно-культурном форуме «Культурное разнообразие в информационном обществе», приуроченном к 60-летию ООН. На юбилее ВСГАКИ продемонстрированы фильмы, созданные в нашем Центре общественного доступа. Была дана высокая оценка А. Демидовым, руководителем МОО ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех»: «Наиболее яркий опыт по созданию, поддержке и развитию ЦОДов был продемонстрирован в конце июня с.г. в рамках Байкальского информационно-культурного форума Иволгинским, Кабанским, Прибайкальским и Селенгинским муниципалитетами Бурятии».

Деятельность Информационного центра буддийской культуры направлена на воспитание толерантной личности, так как Будда пропо-

ведует: «Не уязвляй других тем, что уязвляет тебя самого». Библиотека принимает участие в проекте «Толерантность» - логическом продолжении деятельности по возрождению духовной культуры, формированию у подростков умения вставать на точку зрения представителей другой религии, признанию права другого быть не похожим на остальных.

В 2010 году на базе ИЦБК реализован грантовый проект «ИволгаLand». Библиотека стала победителем конкурса грантовых проектов «Малая Родина» благотворительного Фонда «Эра», учредителем которого является член Совета Федерации Виталий Малкин, и получила 100 тысяч рублей. Благодаря финансовой поддержке школьники Иволгинска получили возможность увидеть святыне места, достопримечательности своего родного края, прикоснулись к духовной культуре своего народа. Проект вызвал большой интерес как у школьников, так и их родителей. Наряду с этим улучшилась материальная база библиотеки: приобретены медийное и компьютерное оборудование, мебель.

Вот уже более семи лет карта-схема святых мест Иволгинского района «Места, приносящие счастье, Ул-

зэйтэй», изданная на средства Глобального экологического фонда (США), пользуется большим спросом как у туристов, гостей, так и тех, кто интересуется историей своего народа. Сотрудники библиотеки одни из первых разработали экскурсионный маршрут «Культурный туризм во имя добра и мира». Для этого был оцифрован краеведческий материал по Иволгинскому району из различных источников: периодических изданий, семейных архивов, фотоальбомов, велась фотосъемка, сканирование с дальнейшей обработкой, создавались видео-фильмы, электронные презентации рекламного, ознакомительного содержания.

На сайте Иволгинской библиотеки ivbib.narod.ru размещена информация о видах деятельности, услугах библиотеки, ее фондах, структуре, проектной и издательской деятельности, широко представлена социально-экономическая и культурная информация о районе, летописи сел, база данных «Буддийский мир», а также легенды, сказания, были...

Т. ЦЫДЫПОВА,
заведующая Центром
общественного доступа
Иволгинской межпоселенческой
центральной библиотеки.

ВСГТУ – ПАРТНЕР ХОРИНСКОГО РАЙОНА

Подписан протокол о партнерстве ВСГТУ с администрацией МО «Хоринский район».

В Хоринске прошел День экономики сельских поселений. Были представлены продукция предприятий и предпринимателей Хоринского района, а также запатентованные разработки и технологии ВСГТУ. Например, способы получения мясных полуфабрикатов кафедр «Технология мясных и консервированных продуктов», БАДы (пищевые и кормовые добавки) кафедры «Биоорганическая и пищевая химия» и др. Также хоринские предприниматели переработки древесины со вставкой полимерного утеплителя, защитной обработки и модифицирования древесины, представленными кафедрами «Промышленное и гражданское строительство» и «Производство строительных материалов и изделий».

Особое внимание хоринцев было уделено продукции малых инновационных предприятий, учрежденных ВСГТУ. Так, большой интерес был проявлен к кедровому маслу, выпускаемому МИП «БайкалЭкоПродукт» по инновационной технологии, который можно употреблять вместе с обычной пищей. МИП «БИФИ-ВИТ» представил целый спектр БАДов на основе полезных микроорганизмов, ко-

торые помогут быстро восстановить микрофлору человека после принятия антибиотиков и восполнить недостаток в йоде, селене и других микроэлементов. «ЭКОМ» представил свои инновационные технологии переработки кожнотехового сырья, оригинальные меховые и кожаные изделия. «Доктор Хлеб» - уникальную технологию «Кочевник» по переработке зерна и продукты здорового питания, например, хлебобулочные изделия, полезные для людей, страдающих диабетом или имеющих лишний вес.

Были подписаны различные соглаше-

ния о муниципально-частном партнерстве с инвесторами. Также глава Хоринского района Б.В. Жамбалов и проректор по научной работе ВСГТУ И.Г. Сизов подписали протокол о партнерстве.

И уже сейчас началось сотрудничество недавно открывшегося цеха по переработке молока ООО «Имагта» с кафедрой «Технология молочных продуктов». Товароведение и экспертиза товаров» ВСГТУ по расширению производства и увеличению номенклатуры продукции.

Анна ВИНОГРАДОВА.

В Китай - самолетом

Дважды в неделю - по четвергам и воскресеньям - вылетает из аэропорта Читы в Маньчжурю «Боинг 737-800».

Китайская авиакомпания «Хайнаньские авиалинии» открыла маршрут 30 июня. Стоимость билета - около 3,3 тысяч рублей. Об этом сообщает пресс-служба губернатора Забайкальского края.

Срок безвизового пребывания в Турции увеличился до 60 дней

До 31 декабря 2011 года действует решение Правительства Турции об увеличении срока безвизового пребывания российских граждан с 30 до 60 дней.

При этом суммарный срок их пребывания не может превышать 90 дней в каждом полугодии.

Для въезда граждан с целью

учебы и работы действует прежний визовый режим. Об этом сообщает Представительство МИД РФ в Улан-Удэ.

Людмила ОЧИРОВА.

В Оку приехали главы

В Окинском районе состоялось заседание Ассоциации «Совет муниципальных образований Республики Бурятия». Обменяться опытом приехали главы районов и руководители администрации Президента и Правительства Бурятии П.Л. Носков.

Гости посетили сойотский комплекс «Ильчир», социальные объекты района - библиотеку, детский сад, архив, ознакомились с туристическим потенциалом Оки.

На заседании Ассоциации о социальном развитии Окинского района рассказал первый заместитель главы администрации Б.Д. Балданов.

Л.ОЧИРОВА.

III Уласхоорондын фестиваль

Мүнөө жэлэй «Нүүдэлшэдэй аялга дуун» ямар онсо илгаатай байгаа гэхэд, фестивалин үед түрүүшнхэ конкурс сонсогдожо, арба гаран дуушад, гэдэнэй тоодо манай залуушуул Валентина Наханцакова, «Хүлэг» бүлэг, «Хун хатан» бүлэг, Арюухан Будаева, Аюна Байрова гэгшэд хабаадажа, аза талаангаа туршаа. Гадна энэ конкурсдо Монголой «Жонон» бүлэг, Саха Яхад Республикын түлөөлэгшэд, Алтайн, Эрхүү хотын дуушад хабаадаа.

Тиин түрүүшын үдэр конкурсдо хабаадагшад журиин урда жэнхэни хайхан үндээн арадайнгаа хүгжэм аялга харуулаа, аянга дуугаа эдэлүүлээ. Яхад гэр бүлын ансамбль журиин үндэр сэгнэлтэдэ хүртөөд, энэ жэлэй конкурсн илагшад боложо шалгараа. Буряадай «Хун хатан» бүлэг болон Эрхүүгэй арт-трио шангай хууринуудые эзлээ. «Нүүдэлшэдэй аялга дуунда» Буряад ороной түлөөлэгшэд – мэдээжэ дуушад, хүгжэмшэд өөһэдн тусхай программа зохоогоо. Тэрэнэй ёһоор Буряадай оперо болон баледэй камерна оркестр Владимир Ткаченкын хүтэлбэри доро шэнэ маягаар хүгжэм найруулжа, СССР-эй арадай артистка Галина Шойдабаева, уртын дуу эдэлүүлдэг залуу дуушан Алдар Дашиев гэгшэд мэдээжэ дуунуудые гүйсэдхэжэ, харагдаа баясуулаа. Гадна гүрэнэй дуу, хатарай «Байгал» театрай хүгжэмшэд өөһэдн проект дурадхаа.

ХОЛЫН ХОЙТО ЗҮГЭЙ ШЭДИТЭ АЯЛГА

«Нүүдэлшэдэй аялга дуун» гэнэн уласхоорондын фестивалин түрүүшын үдэрэй концерт нааданда тыва, буряад, яхад, алтай, монгол, азербайджан болон олон тоото бусад арадуудай үндээн аялга дуун эдэлээ.

Онсо һонин маягтай түхэлөөр аялга эдэлүүлһэн Саха Яхад Республикын «Джэһэгэй» бүлэг «Нүүдэлшэдэй аялга дуунда» нэгэ бага хойнотожо эрбэшье, түрүүшын үдэрэй конкурсно программын түгэхэлдэ үрдижэ эрээ. «Яхадта манан байжа, саг соогоо самоледнай ниидээгүй, тиибэшье бурхан сахюусанай заяагаар, Эрхүүнээ автобусоор наашалхадаа, суута Байгал далай хаража, ариг сээр аршаан уһыень амсажа, мүргэжэ эрээбди. Тиймэхээл бурхаднай хараа, Буряад ороной харагшад, хүндэтэ жури манай зохёохы бүлэг халуунаар угтаа, үндэр сэгнэлтэ үгөө гээд Клавдия, Герман Хатылаевтан мэдүүлээ бэлэй. Орой үдэшин 11 нэгэ багаар тайзан дээрэ гараад, «Холын хүйто зүгэй аялга» гэнэн хүгжэм найруулжа, олоной зүрхэ сэдхэл хүдэлгөө.

ХҮГЖЭМТЭ НАЙРАЙ ШЭМЭГ - ХАРИИН АЙЛШАД

Гурбадахия энэ фестиваль эмхидхэжэ байһан Буряадай соелой министерство заншалта ёһоор бүхэдэлхэйдэ мэдээжэ хүгжэмшэдые фестивалда уриха гэжэ оролдоо. Тиин мүнөө жэлэй «Нүүдэлшэдэй аялга дуунда» Үбэр Монголой, Тыва Республикын, Яхад, Бельгинн, Хятадай, Австриин дуушад, суута хүгжэмшэд хабаадаа.

«Тывагай шэдитэ хоолой» гэжэ бүхэдэлхэйгээр суурхахан Саинхо Намчылак дуушан айлшаар буугаа. Энэ дуушан Австри гүрэндэ ажаһуудагыһе наа, түрэл тыва хэлэн дээрээ дуу дуулажа, дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой. Түрэл арадайнгаа аялга хүгжэм дээрэ шэнэ, мүнөө үсын хүгжэмэй онол аргуудые хэ-

«Нүүдэлшэдэй аялга дуун» фестиваль нээлгэ

НҮҮДЭЛШЭДЭЙ АЯТАЙ АЯЛГА ДУУН

Тывагай шэдитэ «хоолой» - Саинхо Намчылак

Саха Яхад Республикын түлөөлэгшэд - түрүү хуурида

рэглэжэ, онсо түхэл маягтайгаар аянга гаргана.

Мүнөө жэлэй фестивалда баһал Тыва Республикын «Хуун хуур ту» гэнэн бүлэг хабаадаа. Энэ бүлэг дэлхэйдэ баһал мэдээжэ. Наранай элшэ туяануудай олон үнгөөр ялалзан шэнжэ тэмдэглэһэн оршуулгатай «Хуун хуур ту» бүлэг 1991 онһоо бүхы дэлхэйгээр мэдээжэ, ябаагүй газарын үгы.

Пүүлэй арбаад жэлэй туршада Росси дотор тон лэ онсолон илгарһан этно-бүлэг «Хуун хуур ту» үсөө түрэл ороноо ердэгшье наа, Буряад орон руу ерээд байһандаа баяртай байһанаа мэдүүлээ. Бүлэгэй солист Радик Алюш барабанщик Алексей Сарыглар хоёр Зүүн Сибирийн соелой дээдэ хургуули дүүргэһэн байна. А.Сарыглар «Сибирский сувенир» гэнэн дуу, хатарай бүлэгтэ хатардаг байгаа. Тиин түрэл дээдэ хургуулингаа багшанартай уулзаха ехэ зорилготой байгаа.

Фестивалда айлшаар бууһан хари гүрэнэй бүлэгүүд тухай хөөрбэл, мүнөө жэл Хятадай Үбэр Монголһоо ерһэн Ордосой «Эзэн» ансамбль олониие һонирхуулаа. «Дуунай далай» гэжэ Үбэр Монголдоо суутай нотагай коллектив уг удамаараа Чингис хаанай сэрэгшэд – харуулшад үри һадаһад болоно, мүнөөшье болотор һур һүлдэнь дээрэ үргэжэ, Чингисэй мүргэлэй газар байгуулахай, нотагтаа музей нээһэн байна.

- Манай бүлэгтэ 15 тоглогшод. Хүн бүхэн хатаржашье, дуу дуулажашье, хүгжэм татажашье шадхаа, - гээд Ордосой бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ Чулуу хөөрэнэ. -

Буряадай «Хүлэг» бүлэг

Алдар Дашиев лимбын аялга бэлэглээ

Би Буряад орон руу хоёрдохиео ерээб, ехэ баяртай байнаб, Хүлэн Буирга түрэн хадаа буряад заншал, абари зан хайн мэдэхэб, хатар дуунуудынь дуулаһан, шагнаһан байнаб.

Хятадай артистууд тайзан дээрэ гарахын урда тээ үглөөнһөө оперо болон баледэй тайзан дээрэ бэлдхэл хэхэдээ, тогтон торонгүй хүгжэмө найруулаа, тээ ара талдань айхабтар нугархай хатаршадын хатарая гүйсэдхэжэ байгаа. Шанга журамтай коллектив байһаниинь эли гэжэ фестиваль эмхидхэгшэд тэмдэглээ.

«Нүүдэлшэдэй аялга дуунда» түрүүшнхэ Япон гүрэнэй түлөөлэгшэд хабаадаа. Анхан саһаа Япон олтирогуудаар, манай Сахалинда, Камчаткада ажамидадаг байһан, мүнөөшье ажаһуудаг айна яһатанай түлөөлэгшэд аялга хүгжэмө харуулаа юм. Энэ бүлэгэй ударидагша Оки Кано айна яһатанай, Токио хотодо хүгжэмэй, уран зурагай дээдэ

хургуули дүүргээд, олон жэл Америкэдэ ажаһуугаа. Ньютагаа бусажа, түрэл арадайнгаа хүгжэмэй зэр зэбсэг гэхэ гү, тонкори гэнэн струнна инструменттэй танилсажа, энэ инструментээр һонирхоо, наададаг болоо. Гадна өөрөөшье энэ хүгжэмэй зэбсэг хэжэ нураа, энэ инструментээр наадажа эхилээд, зохёохы замаа эхилһэн байна. «Тонкори» гэжэ нэрлэгдэһэн хүгжэмэй инструмент түүхын мэдээгээр, Сахалинда ажаһуудаг зоной бүтээһэн зэбсэг болоно. Тиймэхээ Оки Кано энэ инструмент манай эндэ мэдэхэ магад гэжэ ханаа. Хаанаһаа япон хүгжэмшэн мэдэхэб даа, энэ ехэ гүрэндэ байһан буряадууд «тонкори» болохоһоо, өөһэдн түрэл арадайнгаа инструментүүдые гүйсэд мэдээд болоо хаань, хайн гээшэ.

«Нүүдэлшэдэй аялга дуун» гэнэн фестиваль эмхидхэгшэдэй хэлэхээр, дэлхэйн эдэ мэдээжэ дуушаднай, хүгжэмшэд үнинэй түсэблэгдэһэн гастрольнуудтай байбашье, Буряад ороной урилгада хүртэжэ, манай эндэ ерэхэдээ, гол түлэб Байгал далай харахаяа, оршон тойрхон байгааалиемнай үзэжэ, ажабайдаларнай һонирхожо, харилсаа тогтоохо хүсэлтэй байһанаа мэдүүлээ. Энэ фестиваль жэлһээ жэлдэ үрэ дүнтэй, дээдэ хэмжээн дээрэ гаража байна. Фестивалиин ажабуулгаар гансашье Буряад ороной ажаһуугшад һонирхоо бэшэ, энэ хэмжээ ябуулга тухай Россиин олондо мэдээсэл тарадаг хэрэгсэлүүдэй журналистнууд гүрэн дотор мэдээсээ.

Эшигма ЦЫБЕНОВА. Д.АЛТАЕВАЙ фото.

Университет дүүргэгшэд ажал бэдэрнэ. Олонхинь ондоо хото ошохо түсэбтэй, тийн тэндэхи дээдэ хургуулинуудай диплом абагшад республикая бусахаяа хананагүй.

ЗАЛУУШУУЛЫЕ ДЭМЖЭЛГЫН ТҮСЭБ БАТАЛАГДАА

«Ажалда орохо гэхэдэ, дүй дүршэл хэрэгтэй. Хаанаһаа залуу мэргэжэлтэндэ дүй дүршэл байхаб? Дипломһоо ба ажалтай болохо хүсэлһөө ондоо тэрээндэ юуншые үгы. Олонхинь байха газаршыегүй. Намтай сугтаа ВСГТУ дүүргэгшэн олон хүбүүд, басагад квартира хүлһэлнэ», - гэжэ ГУ МЧС-эй залуу мэргэжэлтэн Юлия Заиграева хэлэнэ.

Иймэ хүндэ байдалһаа гарахын тула Буряад Республикада тусхай түсэб табигдаа: залуу мэргэжэлтэдые дэмжэхын тула программа эмхидхэхэ; байра худалдажа абахын тула субсиди үгэлгэ тухай асуудалнууд шийдхэгдэхэ; үйлдбэрлэг дээрэ ажаллажа байһан

залуушуул хүнгэлэлтын гуримаар профилно дээдэ хургуулинуудта хураха аргатай болохо; залуу мэргэжэлтэдые үлээхын тула дээдэ хургуулинууд предпритинуудтай удаанай хэлсэнүүдые баталха, оюутан хаана диплоно практика гарааб, тэндэ ажалда орохо аргатай байха.

Буряад Республикын Эрдэм ухаанай болон хуралсалай министерство ондоо хотонуудта хуража байһан буряад оюутад тухай бааза байгуулха. Жэл бүри хэды хүбүүд, басагад гэртээ бусажа ерэхэеэ хананаб гэхэн тоо баримтанууд байха ёһотой.

ДЭЭДЭ ХУРГУУЛИ ДҮҮРГЭГШЭДЭЙ БЭРХЭТЭЙ БАЙДАЛ

Дээдэ хургуули энэ жэл дүүргэгшэн залуушуултай уулзажа, ажал тухай ханал бодолтойнь танилсабабди.

А.Гармаева

Томскын политехническэ университет дүүргэгшэн Альбина Гармаева хаяхана «Экономика» гэхэн мэргэжэлээр магистратура дүүргээ. Залуу басаган захиргаанай мэргэжэлтэн болохо ханаатай. Паяхана Альбина нимэ ажалда орохо хүсэл тухайгаа Буряад Республикын

Президентдэ бэшгэ эльгээгээ.

«Харюу үшөө абаагүйб, - гэжэ Альбина хөөрэнэ. - Пуралсал, өөрынгөө шадабари тухайгаа мэдээсэл суглуулжа, электронно хаяг дээрэ эльгээгээб».

Иймэ бэшгэ залуу мэргэжэлтэн баһал Буряад Республикын Эрдэм ухаанай болон хуралсалай министерствын Залуушуулай политикын талаар хорооной хүтэлбэрлэгшэдтэ эльгээгээ.

«Тус бэшгэ соогоо өөрынгөө шадабари тухайгаа дэлгэрэнгыгээр бэшээб. Жэшээнэ, элдэбин конференцинуудые эмхидхэхэ шадалтайб», - гэжэ Альбина тэмдэглэнэ.

Залуу басаган дээдэ хургуулинуудта багшалхашы аргатай. Харин тэрэнэй хэлһээр, залуу багшанарта бага салин түлэнэ. «Захиргаанда ажалда орожо шадаагүй хаа, дээдэ, дунда хургуулинуудта ошожо, багшын ажал бэдэрхэб», - гэжэ басаган хэлэнэ. Мүнөө Альбина Буряад Республикын ажалаар хангалгын агентствын сайт дээрэ

бүридхэлдэ ороо.

«Яагаад ажал бэдэрхэ ёһотойб гэхэн зүбшэл заабари үгшэн элдэбин номуудые уншанаб. Улаан-Удын предпритинуудай ажал тухай мэдээсэл суглуулжа, тэдэнтэй танилсанаб», - гэжэ Альбина Гармаева хэлэнэ.

Юристнууд, психологууд, хэлэ бэшгэгэй мэргэжэлтэд, экономистнууд ажал бэдэрхэдэ ядалдана. Залуу багшанар хүдөө ошохоёо хананагүй, багшанарай салин бага гэнэ.

«Минии курсын хидай нэгэ хэды хүн ажаллахаяа хүдөө ошохо. Жэшээнэ, Хурамхаанай, Баунтын аймагуудта, Северобайкальск хотодо буряад хэлэнэй багшанар дуталдана», - гэжэ

С.Гунгарова

Буряадай гүрэнэй университетдэ Үндэһэтэнэй гуманитарна институт дүүргэгшэ Сэсэгма Гунгарова хэлэнэ.

Сэсэгма магистратура орохо түсэбтэй байһан аад, найнаар бодожо үзөөд, ханаагаа хэлгээ. Мүнөө Сэсэгма фото-түбтэ ажаллана. «Хүдөөдэ ажаллахаяа ханаагүйб. Улаан-Удын хургуулинуудта ажал бэдэрхэ ханаатайб. Буряад хэлэнэй багшанар эндэ хэрэгтэй байха бээ гэжэ хананаб», - гэжэ Сэсэгма хэлэнэ. Өөр тухайгаа резюме бэшээд, Сэсэгма баһал психологуудай заабаринуудые шэнжэлжэ уншана.

«Ажалаар хангалгын агентствэдэ хандахаб. Багшын салин бага гэжэ мэдээжэ. Тиймэшые хаань, мэргэжэлээрэ ажаллаха хүсэлтэйб», - гэжэ Сэсэгма хэлэнэ.

Залуу мэргэжэлтэдтэ ажал бэдэрхэдэ бэрхэтэй

АЯНШАЛГЫН ЭМХИНҮҮДТЭ МЭРГЭЖЭЛТЭД ХЭРЭГТЭЙ ГҮ?

Һүүлэй үедэ Буряад Республикада аяншалга хүгжөөлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Туристнар манай республика ерээжэ, байгаалин хайхан үзэгдэлнүүдтэй танилсана.

Хаа-хаанаһаа ерэхэн айлшадые Улаан-Удын гостиницанууд угтажа абана. Тэдэн сооһоо «Байкал Плаза» гэхэн гостиница түрүү һуури эзэлнэ. 78 номертой гостиницада мэдээжэ олзо эрхилэгшэд, хари гүрэнэй аяншалагшад, айлшад хоноод гарана. Россин Президент Дмитрий Медведев, Россин премьер-министр Владимир Путиншые амарһан байна.

«Байкал Плазын» ажалай онсо илгаа тухай гостиницын залуу мэргэжэлтэд хөөржэ үгэбэ. «Манай гостиницада ехэнхидээ олзо эрхилэгшэд хонодог. Аяншалагшад тиймэшые олон бэшэ. Номернуудай сэнгын үнэтэй юм. Тиймэһээ туристнар бага гостиницануудта байдаг. Харин тийгээшые хаа, Германи, Франци, Америкэ гүрэнүүдһээ ерэхэн айлшад байдаг. Ходо ерээжэ байрладаг клиентүүд хадаа Москва, Иркутск, Новосибирск хотонуудай олзо эрхилэгшэд болоно», - гэжэ «Байкал Плаза» гостиницын залуу мэргэжэлтэн Елена Жалсарева хэлэнэ.

Тус гостиница ороходо, үүдэнэй хажууда хайхан басагад айлшадые угтана. Тэдэнэр «портые» гэжэ нэртэй. «Номер соо хонохоёо ороходо хэрэгтэй саархануудые портые суглуулдаг. Айлшад мүнгөө хээээ

түлэнэб, хэды үдэр хоноод гаранаб гэжэ тэдэнэр баһал хараха ёһотой», - гэжэ Саяна Танхасаева хэлэнэ.

Саяна хаяхана «Байкал Плазада» практика гараһан юм. Бронировалгын таһаг соо менеджерүүдтэ туһалдаг байгаа.

«Яагаад иймэ олон мэдээсэл, хэн ямар номер уридшалан захяаб гэжэ толгой соогоо ханаад байдаг юм гэжэ гайхаһан байнаб. Тус гостиницын хүтэлбэрлэгшэд хайн мэргэжэлтэдые шэлэжэ абадаг», - гэжэ Саяна хэлэнэ.

«Жэшээнэ, «портые» гэхэн мэргэжэлтэн болохоёо ханаһан басагад тусхай тестировани гарадаг. Тэдэнэр 175 сантиметр үндэр байха ёһотой. Үшөө тийхэдэ, хари хэлэ мэдэхэ, сэбэр шарайтай байха хэрэгтэй. Гостиницын ажалай онсо илгаануудта, тренингдэ хургадаг. «Вип-персона» гэгшэдые дүй дүршэлтэй мэргэжэлтэд угтажа абадаг», - гэжэ Елена Жалсарева хэлэнэ.

2010 ондо Буряад Республикын аяншалгын агентство аяншалгада хэрэгтэй мэргэжэлтэдые бэлдэлгын тусхай программа эмхидхэн байна. Тэрэнэй хэмжээндэ Улаан-Үдэһөө хэдэн залуу мэргэжэлтэд Корея ошожо, хуралсал гараһан байна. Тус программын хабаа-

дагша Анна Далбаева мүнөө Казань хотодо «Park Inn Kazan by Radisson» гэхэн уласхоорондын отельдэ ажаллана. Тэрэнэй урда тээ Анна «Байкал Плаза» соо ажалладаг байгаа. Харин хаяхана Казань зөөжэ ошоо.

«Улаан-Үдэдэ гостиницна олзо эрхилэлгэ хая хүгжэжэ байна. Казань хотодо ондоо юм. Буряадта аяншалгын олзо эрхилэлгэдэ ажаллаха мэргэжэлтэд дуталдана. Хэрэгтэй менеджерүүд, хүтэлбэрлэгшэд олдоногүй. Казаньда нимэ мэргэжэлтэдые бэлдэдэг олон дээдэ хургуулинууд бии. Тэндэхи оюутад нэгэдэхи курсһаа Греци, Итали, Турци гэхэ мэтэ гүрэнүүдэй түрүү отельнууд соо практика гарадаг», - гэжэ Анна хөөрэнэ.

Анна «Байкал Плазада» номернуудые уридшалан захилгын менеджер байгаа. Мүнөө Казаньда баһал менеджерээр ажаллана. «Харин ажални тон ондоо юм», - гэжэ Анна тэмдэглэнэ.

Залуу мэргэжэлтэнэй хэлһээр, Буряадта аяншалга хүгжөөхын тула ехэ ажал ябуулха хэрэгтэй. Ондоо хотонуудта ошоод харахада, тон ондоо байна. Тэндэхи мэргэжэлтэд ажалдаашы ондоогоор хандаг байһана.

«Байкал Плаза» олон айлшадые угтан абадаг

Анна Далбаева мүнөө Казань хотын уласхоорондын отельдэ ажаллана

Тус хуудана Эржена БАТОРОВА бэлдэбэ.

Понедельник, 1 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 "Доброе утро"
10.00, 13.00, 16.00 "Новости"
10.05 "Контрольная закупка"

«РОССИЯ»

06.00 "Утро России"
10.05 "С новым домом!"
11.00 "О самом главном"

22.00 Т/с "По горячим следам"
00.50 "Вести+"
01.10 "Закрытие международного конкурса"

КУЛЬТУРА

08.00 "Евроныус"
11.00, 16.50, 20.30, 00.30 "Новости культуры"
11.15, 02.00, 03.50 "Программа передач"

АРИГУС

07.00 "Необъяснимо, но факт": чувство опасности"
08.00 М/с "Губка Боб Квадратные штаны"

08.55 М/ф "Скамейка". Погода
09.10 "Скамейка". Погода
09.30, 18.30, 20.30 Т/с "Универ"

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 "Зурхай"

19.30, 21.30, 23.00, 02.00 "Новости дня"
20.00, 02.30 "Середина Земли"

СТС «БАЙКАЛ»

06.00 М/с "Питер Пэн и пираты"
06.55 М/с "Смешарики"
07.00 "Новости"

НТВ

07.00 "НТВ утром"
09.30 Д/с "Кремлевские дети"

00.35 Т/с "Дело Крапивинных"
01.30 "Футбольная ночь"

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 "Сейчас"
07.10 Д/с "Подводная одиссея"

ДТВ

09.00 М/ф "Тысяча мелочей"
11.00 Д/с "Как уходили кумиры"

Вторник, 2 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 "Доброе утро"
10.00, 13.00, 16.00 "Новости"
10.05 "Контрольная закупка"

«РОССИЯ»

06.00 "Утро России"
10.05 "С новым домом!"
11.00 "О самом главном"

21.50 "Спокойной ночи, малыши!"
22.00 Т/с "По горячим следам"

КУЛЬТУРА

07.30 "Евроныус"
11.00, 16.50, 20.30, 00.30 "Новости культуры"

АРИГУС

07.00 "Необъяснимо, но факт": технология соблазна"

08.00, 09.00, 23.00, 00.30 "Восточный экспресс". Погода
08.35, 19.00 "Улан-Удэ: инструкция". Погода

ТИВИКОМ

06.30, 08.25, 09.25, 10.25, 11.25, 17.25, 18.25, 19.25, 20.25, 22.50, 00.25 "Зурхай"

06.00 М/с "Питер Пэн и пираты"
06.55 М/с "Смешарики"

СТС «БАЙКАЛ»

07.00 "Новости"
08.00, 21.00 Х/ф "Амазонки"

НТВ

07.00 "НТВ утром"
09.30 Д/с "Кремлевские дети"

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 "Сейчас"
07.10 Д/с "Подводная одиссея"

5 КАНАЛ

07.00, 11.00, 13.00, 16.30, 19.30, 23.00 "Сейчас"

ДТВ

09.00 М/ф "Тысяча мелочей"
11.00 Д/с "Как уходили кумиры"

Среда, 3 ПЕРВЫЙ КАНАЛ

06.00 "Доброе утро"
10.00, 13.00, 16.00 "Новости"
10.05 "Контрольная закупка"

13.20 "Модный приговор"
14.20 "Детективы"

22.30 Т/с "Последняя встреча"
23.30 Д/ф "Среда обитания"

«РОССИЯ»

06.00 "Утро России"
10.05 "С новым домом!"

12.00, 15.00, 17.00, 21.00 "Вести"
12.30, 15.30, 17.30, 21.30 "Вести-Бурятия"

21.50 "Спокойной ночи, малыши!"
22.00 Т/с "По горячим следам"

КУЛЬТУРА

07.30 "Евроныус"
11.00, 16.50, 20.30, 00.30 "Новости культуры"

Үнэн болохон ушар

СҮЛӨӨ САГ - СЭНТЭЙ САГ

РАСПИСАНИЕ ХУРАЛОВ ИВОЛГИНСКОГО ДАЦАНА

"Начинайте с сегодняшнего дня практику десяти благих деяний незамедлительно".

XII Пандито Хамбо лама Итигэлов.

Молебны проводятся в Иволгинском дацане ежедневно. 8, 15 и 30 дня по лунному календарю проводятся молебны "Отошо", "Ламчог Нинбо" и "Мандал Шива".

На 29 день лунного месяца проходит хурал "Арбан Хангал", посвященный десяти Защитникам Учения.

Приглашаем всех желающих принять участие в молебнах.

СОГЧЕН ДУГАН

- Чт. 28 июля (28) - Табан Харюулга. Начало в 9:00.
Пт. 29 июля (29) - Арбан Хангал (Гомбо, Гонгор, Шагдар, Шойжал, Лхамо, Сэндэма, Шалши, Намсарай, Жамсаран, Цанба Сахюусан). Начало в 8:00.
Сб. 30 июля (30) - Мандал Шива. Начало в 9:00.
Вс. 31 июля (1) - Цэдо (за долголетие). Начало в 9:00.
Пн. 1 августа (2) - Лхарзай. Начало в 8:00.
Пн. 1 августа (2) - Табан Хаан. Начало в 13:00.
Вт. 2 августа (3) - Табан Харюулга. Начало в 9:00.
Ср. 3 августа (4) - Бэрийн Загал (для молодоженов). Начало в 9:00.
Чт. 4 августа (5) - Банзарагша (для детей). Начало в 9:00.
Пт. 5 августа (6) - Пуга намши (за ушедших). Начало в 9:00.
Сб. 6 августа (7) - Цэдо (за долголетие). Начало в 9:00.
Вс. 7 августа (8) - Ехэ Отошо (за здоровье); Пуга Намши (за ушедших). Начало в 9:00.

САХЮУСАН СҮМЭ

Ежедневно с 8:00 в Сахюусан дугане проводится служба "Балдан Лхамо ба Жамсаран Сахюусан".

ЖУД ДУГАН

- Ежедневно проводятся службы: «Ямандага». Начало в 9:00.
«Табан харюулга» (Сагаан Шухэртэ, Хамчу Нагво, Дорже Намжом, Шераб Нимбу, Ногоон ба Сагаан Дара Эхэ) на бурятском языке. Начало в 14:00.
29 июля - Сандуйва Зажуд. Начало в 9:00.
30 июля - Мандал Шива. Начало в 9:00.
31 июля - Жинсриг (огненная пуджа). Начало в 9:00 и 14:00.
«Лусадта тахиха үдэрнүүд»: 19; 28 июля. Начало в 11:00.
(Молоко белой козы или красной коровы).

ГУНРИГ ДУГАН

Ежедневно проводится служба "Гунриг хурал". Начало в 10:30 (в Дара Эхын Сүмэ).
Гунригай Пого намши – служба за ушедших. Основной целью её проведения является помощь ушедшему в достижении чистых измерений Будд или же обретение им благоприятного рождения.

ЧОЙРА ДУГАН

Ежедневно проводится служба, посвященная Защитникам Учения Гомбо и Гонгор Сахюусанам. Начало в 9:00.
С понедельника по субботу проводится хурал на бурятском языке: "Табан харюулга" (Сагаан Шухэртэ, Хамчу нагбо, Доржо Намжом, Шэрнин, Ногоон ба Сагаан Дара Эхэ). Начало в 14:00.
Можно заказывать обряд: "Шэрнин Дуйдол", "Мандал Шива".

МААНИН ДУГАН

- 28 июля - Юрөөл. Начало в 14:00.
29 июля - Зургаан юрөөл. Начало в 14:00.
30 июля - Табан харюулга (Сагаан Шухэртэ, Хамчу нагбо, Доржо Намжом, Шэрнин, Ногоон ба Сагаан Дара Эхэ). Начало в 14:00.
31 июля - Алтан Гэрэл. Начало в 14:00.
Ежемесячно в Маанин дугане Иволгинского дацана проводится ретрит Арьяа Баалын маани (Нюнэй хурал).

ЭТИГЭЛЭЙ ХАМБЫН ОРДОН

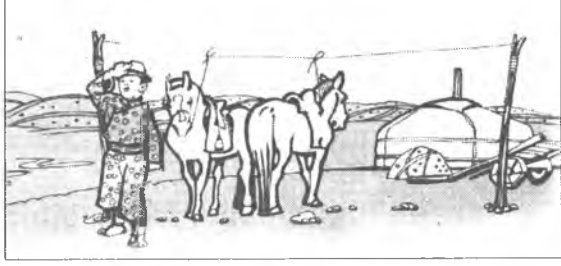
Ежедневно проводится "Шалши Сахюусан". Начало в 8:00.

ДАРА ЭХЫН СҮМЭ

Ежедневно проводится служба "21 Дара Эхэ". Начало в 9:00.
Практика Зеленой Тары помогает преодолеть страх и беспокойство; почитающие ее также верят, что она способна исполнять желания, устранять все виды страдания и приносить счастье.
Тел. горячий линии: 8-800-100-3-108.

«ХОНИН БЭШЭ, ХОНИН...»

Аба эжынгээ хөөрэнэн үнэн болохон ушар дурдахам, харин үгэ дамжан энэ ерэтэрээ, домогшые болоходоо ядахагүй. Энэ ушар дээрэ бэшэһэнтэйм дундаа нягта холбоотой. Бүри урда сагта үхибүүн ябахандаа гэмтэжэ, толгой муутайшаг хүн байһан гэхэ. Тэрэ ухаагаар тулюурханшые хаа, хайн сагаан ханаатай, хүүгэн мэтэ зантай, үнэншэр сэхэ, зондо туһалхые ходоодо оролдожо ябадаг хүн бэлэй.

Хамагай түрүүндэ тэрэ морин эрдэниез магтажа, найханаар дуулажа ябадаг байһан юм. «Эрхим эрэ мориёо магтаха, дунда эрэ нохойгоо магтаха, адаг эрэ хамгаяа магтаха» гэхэн үгэ буряад зоной дунда дэмы тараагүй, нэгэл ушартай хадань тиигэжэ хэлсэдэг байгаа ёһотой даа. Тиймэшэг хүниие ород зон «блаженный» гэдэг бээ. Нэгэтэ тэрэ эрхим эрымнай зангын хубилжа, уруу дуруу ябадаг болоходонь, түрэлэйн һабагшатай болохо хүн дасан хиидтэ ошохо, ламаһаа абарал эрихыень аргадажа эльгэ-эбэ гэхэ. Бараг хайн хубсаһаяа үмдэнхэй дасан ержэ, олон зоноор мундуугаар түлхисэлдэн, Шэрээтэ ламын урда зогсожо, ушар байдалаа хэлэбэ. Лама ямар жэлтэйнь асуужа, номоо үзэжэ, хэды хэды эрихэе таһалжа: «Барагтай байна даа, нэгэ бага нэрэдээ тааража ядалсаа байнат. Тиймэхэ би танда Понин гэжэ нэрэ үгэнэб. Саашадаа яахашыгуйт, хайн ябахат» гээд, соглигтой номоороо сохо дундань адислад табья хэн. Дасанай хоройн газаа гараад, духаяа маажасагаан байтараа, Понин гэжэ нэрэтэй болохон хүмнай гэнтэ эрьсэлдээд, дахинаа дуган руу шамдашаба. Хэбэрын, нэгэ бодол удаахан боложо, уураг тархидань хүрөө гү, ханаань зобооно хаш. Уданшыгуй Шэрээтэ ламын урда дахинаа зогсоод, таа яахадаа, ямар хадамни намда Хонин гэжэ нэрэ үгөөбта гэжэ сэхэ руунь асууба. Лама багша ушарын ойлогожо, аргагүй ехээр эльгэ хатан энэжэ байгаад: «Үгы, би танда Хонин бэшэ, Понин гэжэ нэрэ айладхаалби. Эндэ ямаршые муу юумэн байхагүй, ошогты даа гэртээ», - гэжэ ябуулһан юм. Буянтайл эрэ хэн даа!

«САГААЛГАН ХОРЮУЛТАЙ НЭМНАЙ»

1960-аад оной һүүл багаар, дүрбэн класстай Үлзытын эхин хургуулин шаби ябахаданай, нютагайманай Шой баабай гэжэ алдаршаһан, ехэ нарин нягта, уран дархан, элдэб ургамалнуудые суглуулжа, зондо туһатай эм дом буйлуулдаг Барбаада Балдан гэжэ үбгэн байгаа. Шой баабай жэл бүри Сагаалганай үеэр, хургуулидамнай нэгэ хатуу саархан хайрсаг тэбэринхэй орожо ердэг хэн. Тиигээд лэ тэрэ партадаа хууһан хурагша бүхэнэй урда түхэрээн баанхатай хүхэдэг хатуу шэхэр «леденцы» - тиихэдэ бидэнэр, багашуул, мүн үбгэд, хүгшэд «монпаси» гэгшэ һэмди-табихал даа.
Удаань Сагаалганаар амаршалаад, эрдэм номдоо хайн нурахыемнай, багшынгаа, эхэ эсэгынгээ үгэ дуулажа ябахыемнай хүсэхэ. Тэрэ сагта Сагаалган хорюултай нэмнай. Ямар сэсэн, холье сооро харанан үбгэн байгааб даа. Бидэ мүнөө өөһэдөөшье үбгэрхэ тээшээ боложо ябаашые хаа, тэрэ холынгоо бага балшар наһаа ойндоо оруулжа, Шой баабайда хүндэлүүлдэгэ һанан байжа дурсахаш.
Наһа бараһан зоние хүдөө табидга «Хара майла» гэжэ газарта, Шой баабай өөрынгөө мүнгэ зөөрээр, өөрынгөө гараар, субарга бодхоон юм. Совет засагай үедэ инмэ ябадал гаргаха, тиймэ хэрэг үйлэдэхэ гэшэмнай бэлэн хэрэг бэшэ байгаа гэжэ мэдээжэ.

ГЭДЭРГЭЭ ГҮЙГӨӨДХӨ

Ехэ лама багшые гэнтэ байтараа хүхеэжэ, эльгэ хатан энэжэжэ баярлуулбал, аргагүй ехэ буян юм гээд, нютагайманай үбгэд, хүгшэд хэлсэдэг хэн. Мүн багахан үхибүүдые ходоодо урмашуулжа, бэлэгхэниие барюулхандажа, үгөөр үргэн татажа, зан абаридань зүб нүлөө үзүүлжэ ябаа хаа, баһал ехэ буян гээшэ даа. Далай ламын багша байһан Кырти Римбүүшэ Эгэтын дасан морилоо хэн. Энэнь зунай Майдари хуралай хурагдажа байһан үедэ тудалдаа. Кырти Римбүүшэ багшые адаглахадам, ехэл хүнгэн сарюунаар харагдаа хэн. Лама хубсаһатайшые хаа, горитой ехэ анхарал өөртөө хандуулангүй шахуу, «эрын гурбан нааданай» үзэсхэлэниие һонирхон хараа хэн. Хормойгоо хоёр гараараа үргэн татаад, гүйдлөөр гэхээр, урилдаанай моридые угтан хараа бэлэй.

Бүхэ барилдаанай үедэ Кырти Римбүүшэ үндэр хууридаа хуугаад, ото хараа хааб даа. Эндэ Буряадай бүхы дасангуудһаа, хүршэ Агын дасанһаа һорилго хэдэг гэжэ мэдэхээр, багшагар хатуу бээтэй, эмдэрхэй «пельмень» шэнги шэхэтэй бүхшүүл дасанай найрта хабаадахаа ерэнхэй. Энэньше ойлоготой: юоб гэхэдэ, түрүү хуури эзэлэгшэдтэ горитой ехэ мүнгэн шанһаа гадуур, хүнгэн машина, 108 түлгэ хони, морин, үхэр гэхэ мэтэ табигданхай. Барилдаанай боложо дүүрэнэй удаа табинһаа дээшэ наһатай эршүүлэй дунда шөгнүүрэй илгаагүй, барилдаха дуратайшуулые дүхэригэй дунда жэмбүүртэйхэн судья гаргаба. Тиигээд лэ жээрэбэй ёһоор, шанга тулалдан болоо хэн бээ. Нэгэ ээлжэндэ зуунһаа холо үлүү шөгнүүртэй, адар томо бээтэй бүхын урдаһаа жараад наһанай, тэдыхэн лэ шөгнүүртэй хаш, ташарайгүйхэн бээтэй барилдаашание тулалдахыень бодхообол даа. «Обоолоотой ехэ мяханай» урдаһаан гараа дэлгэн, хам тэбэрихэ ханаатай ерэхэдэнь, абиртанан бүхэ энэнтэй барилдахагүйб гэнэндэл, ехэл энээдтэйгээр гараараа занган байжа, гэдэргээ гүйгөөдхө. Зарим нэгэн тэрэ бүхые ара нюрганһаань урагшань түлхөбд үзөө, теэд туһа болоогүй. Эдэ бүгэдые хаража хууһан Кырти Римбүүшэ үнэн зүрхэнһөө хүхижэ, боди миһэрлээр мээшээжэ хууһыень ходоол ханагшаб.
Тиихэдэ Далай ламын багша Зандан Жуу бурханда мүргэхээ зорюута зорихо ерэн байгаал даа. Дэлхэй дээрэ мэдээжэ нангин шүтөөн Зандан Жуу бурхание үнэхөөрөөшье хэн мэдэхгүйб даа! Кырти Римбүүшэ ханаа сэдхэлээ дүүргэжэ, орон нютагаа бусаад, унишые болонгуй тагаалал болоо хэн гээд, хожомын дуулаа хэм. Ум маани пад май хум!
Ринчин-Доржо САНДАНОВ.

Яруунын аймаг, Үлзытэ нютаг.

Advertisement for 'Амаршалга' (Amarshalga) featuring a portrait of a man and text describing the product's benefits for health and vitality.

Уласхоорондын тайлган

ЭНЭЭХЭН ЮРТЭМСЭМНАЙ – ЭХЭ ҺАЙХАН НЮТАГНАЙ

(Эхинийн 1-дэхи нюурта).

Буряад бөөнэр, удагануудай хэсээ тоншожо, һүгэдэн зальбаржа, зуун хүлтэй зула дээрээ, зурхай зургаан тахил дээрээ бурхашуулаа дууджа буулгахадань, гэнтэ һалхин эршэгэнжэ, тойроод үлэжэ, бурхашуул бууба гэжэ эли бодо мэдэрхээр байгаа нэн. Нюргаар хүйтэ даагаад, жэгтэй һонин байгаа бэлэй.

Солонгос удаганууд мүргэлөө урид эхилбэ. Тахил дээрэн арбуз, яблока, груша, апельсин, виноград гэхэ мэтэ жэмс табяатай байба. Солонгос удаганууд ехэ гоё хубсаһатай, хубсаһаа оло дахин хэлгүүлжэ байжа, гартаа хутага, жада, сэсэг, салин (гонг), хэсэ, хэнгэрэг барижа, хатаржа, дуулажа байжа, хада уулын эзэдүүдэ, угайнгаа сахюусадые мүргэжэ дуудана.

Солонгос зон үбшэн зоболондо дайрагдахадаа, шухала шиндхэбэри абахадаа, ажабайдалай элдэб

орёо сагта бөө, удагануудтаа хандажа, туһаламжа эридэг, тэнгэри дээ мүргэдэг арад юм гээд оршуулагша хөөрэнэ.

«Гурбан гүрэнэй хилэ дабажа гараабди, шажан шүтэлгэдэ хабааттай ээмсэгүүдыемнай гурба дахин

шалгаад, зүбшөөлөө үгөө, таанадтай уулзаха заяатай байгаабди, «Тэнгэри» бүлгэмэй бөөнэр, удаганартай тайлган бүтээхыемнай бурхадууд өөгшөөжэ туһалаа, хада уулын эзэд, тэнгэринэр Та бүгэдэниие элүүр энхэ, элбэг дэл-

Бурядай бөөнэр

Сэргэлэн заарин бөө (МНР)

Габриэль бөө монгол сурбалжалагшатай уулзана

Солонгос удаганар

жа, олон зоной асуудалнуудта харюу үгэбэ. Германиһаа ерэнэн немец яһанай Габриэль бөө дурдалгаяа буряадаар бөөлэнэ, «бага наһандаа хи юумэ харадаг байгааб, зүрхэмни зүүн зүг тээшэ ходол тэгүүлдэг байгаа, мүнөө эндэ багшатай болооб, шанар бүтээгэбэ», - гэжэ мэдүүлбэ.

Багша мэргэжэлтэй Ева, юрист Хаймо гэгшэд Австриһаа Улаан-Үдэ дамжан, Монгол гүрэн ошожо ябанабди гэнэ. «Бөөнэр тухай ном соо уншанан, бөөнэрэй зэмсэг, хубсаһа үзэхэлэндэ харанан байгаабди, мүнөө эндэ амиды бөө, удаганарые хаража, үзөөгүй юумээ үзэжэ, хараагүй юумээ хаража, ехэл һонирхобобди, сэдхэлээ хүдэлгэббди», - гээд онсолбо.

Амгалан байдалай түлөө, үринэр, ашанар, эзэнэрэй түлөө бурхашуудтаа мүргэжэ, сэдхэлээ ханабаб гэжэ Ага нютагнаа гарбалтай Сэжидма Дугарон хөөрбэ.

Алтан шаргал наран доро ажа-мидаржа байһан бумбэрсэг дэлхэйн бүхы арадууд хамтаржа, энэхэн ногоон юртэмсэ бидэнэй эхэ нютагнай, эхэ байгаалингаа баялиг гамнан хайрлажа ажаһууял гэхэн бодол тайлганай үедэ толгойдо ороно.

Хүхэ толботой

монгол туургатан

Хүхэ мүнхэ тэнгэри дээ

Бурхашуулай хайра энэрэлдэ

Булта олон зондоо буян хэсизг

Аха дүү, айл хотоноороо

Агтай шаргал сайнгаа дээжые

Алтан нарандаа

үргэн хүндэлжэ,

Алтан дэлхэй дээрээ

Амар жаргажа һуухамнай

болтогой!

Намжилма
БАЛЬЖИНИМАЕВА.
Авторай фото.

БАРХАН УУЛЫН ХОЙМОРТО БОЛО ҺОН УУЛЗАЛГА

Уран зохёолшод - хүдөө нютагаар

Үхибүүд урматай, хүхютэй

Улаан-Үдэ хотоһоо сэлмэг үглөөнэй 5 сагта манай Бурядай бүлэг зохёолшод – Чингис Гурев, Дулгар Доржиева, Анна Виноградова, Татьяна Григорьева, Нина Ленхобоева-Артугаева, Людмила Семенова, Тимур Гомбожапов, «Байгал» сэтгүүлэй редактор Виктор Жапов, Бурядай Үндэһэтэнэй номой сангай ахалагша библиотекарь Рэгэзма Батомункуева, Бурядай арадай поэт, Бурядай Уран зохёолшодой холбоной дарга, лид хамба лама, Россиян буддын шажанай профессор, арадай медицинын магистр М.Р.Чойонов түрүүтэй Баргажанай ба Хурамхаанай аймагуудаар айлшалангаа амар мэндээ арад зонтоёо мэдэлсэхээ, шнээ зохёолнуудаараа, номуудаараа ба шүлэгүүдээрээ танилсуулхаяа гараабди.

Харгымнайшые холохон даа... Баргажан мүрэнөө паромоор гаталжа, нэн түрүүн 2 аймагуудай түб – Баргажан, Бархан уулын хормойдо оршодог Хурамхаан ерэжэ, 3 номой сангуудта орожо, хүндэтэ эдир залуу наһатайшые, томошые наһанай уншагшад-таяа сэдхэл зүрхөөрөө хайлажа, хани халуун альга ташама уулзалгануудые эмхидхэббди. Баргажанай түүхын музей, директорын Буряад Республикын габьяата багша, Баргажанай дунда һургуулийн багша Т.С.Филиппова, Г-Д.Э.Дамбаевай нэрэмжэтэ Баргажанай түүхын музей – директорын Ц.Ш.Чимитцыренов орожо, һонирхолтой танилсалгын уулзалга үнгэргэббди. Хурамхаанай «Гандан Ше Дувлин» гэжэ дасан орожо, шэрээтэ лама

О.Н.Намжиловтай уулзажа гараабди. Шэдитэ йогин байһан Соодой ламын нангин шүтөөндэ мүргэжэ, сэдхэл ханаагаа даран амаруулжа, энэ сэлмэг, сарюун үдэр элбэг арюун нарантай эльгэ зүрхөөрөө ниилэнхэй эршэ нэгэн, эб нэгэн боложо, харгыгаа арюудхан ябаа бэлэйбди. Энэ буянтай хэрэг, ажал бүтээжэ ерэндээ нютагай басаган, Бурядай арадай поэт Д.Доржиева, Хурамхаанай аймагай толгойлогшын орлогшо Г.Л.Цэдэшевта, социальна талаар орлогшо Б.Х.Базаровта, соёл болбосоролой талаар дарга Т.Б.Монтоева, «Хурамхаанай галнууд» гэхэн газетын редактор Э.Р.Дашиева, Баргажанай аймагай гулваагай орлогшо О.В.Маховта, номой сангай ажалшад Т.Н.Васильева, Ц.Д.Баяндуева, Ю.А.Качинада, Баргажанай аймагай методическа таһагай дарга Л.Г.Гатаповада үнэн зүрхэнһөө халуун баярые хүргэнбди. Энэхэн зураглалаа С.Ангабаевай шүлэгэй мүрнүүдээр түгэсхэхэм.

Бархан уулын баруун бээд
Бараан таксидаа һуугаад, мордолойди,
Бархан уулын баруун бээд
Дархан солотон ажаһуудаг лэ...
Анхан угайнгаа алдар нэмээһээр
Ажалаа бүтээжэ байдаг лэ...
Баяртай, Бархан ууламнай,
Дахин уулзатараа баяртай...

Нина ЛЕНХОБОЕВА-АРТУГАЕВА,
Уран зохёолшодой холбоной гэшүүн.